Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) GARBARSKA 7—2.

NR 1341

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Treść numeru:

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

D o k o ł a w i z y t y m i n .B e c k a w H e l s i n g f o r s i e ."Liet.Aidas" Nr.185 z 14.VIII.1935 r. zamieszcza obszerny artykuł wstępny, poświęcony wizycie p.ministra Becka w Finlandji.

Stwierdzając na wstępie, że wizyta ta posiadała charakter polityczny, pismo wyraża zdanie, iż liczne domysły, jakie się na ten temat ukazały, łączą wizytę polskiego ministra z kwestją polityki polskiej nad Bałtykiem. Jedni uważają, iż wyjazd min.Becka pozostaje w związku z ostatniemi naradami tegoż ministra z kanclerzem Hitlerem. Jakoby w czasie narad tych powstała koncepcja utworzenia paktu bałtyckiego, w skład którego miała wejść również Finlandja.

Według innej wersji wizyta p.min.Becka miała na celu wciągnięcie Finlandji w orbitę polskiej polityki bałtyckiej. Próby polskie, skierowane ku rozciągnięciu hegemonji nad Bałtykiem, dotąd nie dały pozytywnych wyników. Utworzenie związku trzech państw bałtyckich przecięło plany Polski i uniemożliwiło jej przedostanie się poprzez pas narodów bałtyckich na wybrzeże Bałtyku.

Obecnie więc Polska usiłuje za pośrednictwem Finlandji zdobyć większy wpływ w państwach bałtyckich. Projekty te posiadają pewne uzasadnienie w bliskich stosunkach, jakie łączą Finlandję z Estonją, a częściowo i Łotwą. Polacy jednak pamiętają zapewne historję 1922 r., gdy to projektowany przez Polskę accord politique, mający oddać w ręce Polaków hegemonję nad Bałtykiem, upadł właśnie skutkiem sprzeciwu Finlandji. Do dziś dnia Finlandja przytrzymuje się polityki, zmierzającej do uniknięcia wszelkich wpływów wielkich mocarstw.

Ponieważ wątpliwe jest, czy Finlandja zechce podporządkować się polityce polskiej, przeto trudno jest przypuścić, aby zadania min.Becka w Finlandji, sprecyzowane w tej drugiej wersji, mogły dać pozytywne wyniki.

Na zakończenie "L.Aidas" wyraża zdanie, iż pomijając wszelkie wersje, jakie krążą na temat wizyty p.min.Becka w Helsingforsie, mniemać należy, iż głównym celem była tu chęć zacieśnienia stosunków polsko-fińskich, a to w celu przynajmniej częściowego zrównoważenia tej izolacji, w jakiej Polska znalazła się z chwilą zawarcia paktu z Niemcami. Wątpliwe jest jednak, czy próby Polski w tym kierunku zdołają zmienić dotychczasową samodzielną politykę Finlandji.-

K r o n i k a .

D a l s z y p r z e b i e g ś w i a t o w e g o k o n g r e s u L i t w i n ó w z z a g r a n i c y .Prasa kowieńska /z 14.VIII. 1935/: W pierwszym dniu obrad kongresu największy entuzjazm wywołało przemówienie przedstawiciela Litwinów kłajpedzkich prof.Gaigalaitisa. Komuniści litewscy zagranicą nie nadesłali swych przedstawicieli. Tem niemniej komuniści miejscowi usiłowali zorganizować demonstrację, co zostało przez władze bezpieczeństwa udaremnione.

W drugim dniu kongresu żadne incydenty nie miały już miejsca. W czasie przyjmowania regulaminu kongresu, kongres odrzucił wniosek, przewidujący, iż prezydjum ma prawo odbierania głosu mówcom odbiegającym od tematu. Kongres wyłonił pięć komisyj: komisję rezolucyj i redakcyjną, ekonomiczną, oświatowo-kulturalną, statutową i mandatową. W drugim dniu obrad zgłoszono szereg referatów: mianowicie prof.Żemaitis o roli Narodu Litewskiego, docent Sorbony Raulinaitis o aspiracjach Litwinów zagranicznych i inne. Prelegenci wskazali na zbyt małe interesowanie się Narodu Litewskiego w przeszłości rozwojem kulturalnym, co obecnie należy powetować.

W dn.13-tym sierpnia uczestnicy kongresu udali się na wycieczki krajoznawcze na poligon gajżunowski, gdzie się obecnie odbywają ćwiczenia wojskowe, na pogranicze i w inne miejscowości.

W dn.14-tym sierpnia r.b.kongres wznowił obrady przy udziale 83 delegatów oraz ok.150-ciu gości zagranicznych.

W związku z napływem gości zagranicznych Kowno przybrało wygląd odświętny. Z okazji kongresu Litwinów z zagranicy redaktor Ruseckas wydał broszurę o Litwinach zagranicą. Według informacyj red.Ruseckasa, liczba Litwinów, łącznie z tymi, którzy już zapomnieli swego języka, lecz zachowali typ i zwyczaje litewskie, wynosi na kuli ziemskiej 4 i pół miljona, a mianowicie: w Litwie Niepodległej 2 milj., w W i l e ń s z c z y ź n i e - 1 miljon, w U.S.A. - 750 tys., w Prusach Wschodnich - 100 tys., w ZSRR - 40 tys., w Brazylji - 35 tys., w Argentynie - 32 tys., w Łotwie - 30 tys., w Kanadzie - 15, w Urugwaju 10, w Anglji 7.400, w P o l s c e - 2 tys.

w Południowej Afryce - 400 Litwinów, w Szanghaju 400, w Charbinie 300, w Australji - 200, we Francji 200, w Finlandji 100 osób, w Estonji 100 i w innych krajach 400 Litwinów.

Autor broszury zaznacza, że liczby te są przybliżone.-

"Liet.Aidas" Nr.185 /VIII.1935/, zamieszczając rozmowy z poszczególnymi przedstawicielami Litwinów zagranicznych, stwierdza, iż wszyscy oni zapewniają, że w razie potrzeby Litwini z całego świata ściągną, aby bronić Litwy.

W dn.13-tym sierpnia odbyła się w Kownie konferencja litewskich organizacyj akademickich wespół z przybyłymi z zagranicy studentami-Litwinami. Konferencja powzięła rezolucję utworzenia światowego związku studentów-Litwinów oraz wystosowała pozdrowienie do prezydenta Republiki, życząc powodzenia w pracach państwowych, jak wyzwolenie Wilna i umocnienie sytuacji Litwy w Kłajpedzie.-

Nadto odbyła się konferencja nauczycieli-Litwinów z zagranicy, w której wzięło udział ok.100 osób. Konferencja powzięła szereg uchwał, które zostały przekazane odnośnym komisjom kongresu.-

Pogłoski na temat zaanektowania Litwy przez Niemcy."Liet.Žinios" Nr.184 /VIII.1935/:Według informacyj "Manchester Guardian", Niemcy w najbliższym czasie zamierzają rozpocząć kampanję, mającą na celu rozszerzenie granic Rzeszy. Kampanja ta rozpocząć się ma od Kłajpedy. Jeśli Niemcom uda się przekonać Polskę, aby nie sprzeciwiała się ona zajęciu Kłajpedy przez Rzeszę, jeśli wojna Włoch z Abisynją stanie się faktem i jeśli Francja zostanie osłabiona ekonomicznie i finansowo, w takim razie przyłączenie Kłajpedy do Niemiec nastąpi bardzo prędko. Podobno Niemcy zamierzają zaanektować Kłajpedę w początkach 1936 r.

Wiadomość tę przedrukował "Le Temps" oraz prasa polska.-

"Deutsche Allg.Ztg." o podróży min.Lozoraitisa."Liet.Žinios" Nr.184 /VIII.1935/:"Deutsche Allg. Ztg." komentuje podróże min.Lozoraitisa i jego rozmowy z Beneszem. Pismo twierdzi, iż jakoby Benesz przynaglał Litwę do przystąpienia do paktu wschodniego. Jakoby ułożono formułę paktu, przy której Niemcy nie mogą się czuć zagrożone. Jakoby min.Lozoraitis przedstawił Beneszowi niebezpieczeństwo grożące ze strony Niemiec.-

Projekt wydelegowania przedstawiciela "Tassa" do Kowna.Prasa kowieńska /z 14.VIII. 1935/:Wkrótce ma przybyć na stałe do Kowna specjalny przedstawiciel sowieckiej agencji telegraficznej "Tass", który jednocześnie będzie korespondentem "Izwiestij". W związku z tem ma być również wydelegowany stały przedstawiciel Elty do Moskwy.-

Wizyta min.Lozoraitisa u prezydenta Smetony.Prasa kowieńska /z 14.VIII.1935/:W dn.13 sierpnia prezydent Państwa przyjął na audjencji ministra S.Zagr.Lozoraitisa, który poinformował prezydenta Smetonę o swych rozmowach z min.Beneszem i Laval´em.-

Przedstawiciele armji litewskiej w Rydze.~~"L.Žinios"~~"L.Žinios" Nr.184 /VIII.1935/:W dn.14 sierpnia r.b.przybyli do Rygi inspektor artylerji litewskiej podpułkownik Żylis oraz dowódca 2 pułku artylerji podpułk.Jesiulaitis. Przedstawiciele wojska litewskiego zabawią w Rydze do 16 sierpnia.-

Delegacja litewska na sesję Ligi Narodów.Prasa kowieńska /z 14.VIII.1935/:Na wrześniową sesję Ligi Narodów uda się delegacja litewska z min.Lozoraitisem na czele. W skład delegacji wejdą prawdopodobnie poseł lit.w Paryżu Klimas, poseł w Pradze Turauskas oraz poseł w Londynie Balutis.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Zmiany ustawy o reformie rolnej w sprawie majątków obywateli państw obcych.Swojego czasu podawaliśmy, iż dokonana została w Litwie zmiana § 5 ustawy o reformie rolnej, w myśl której obcokrajowcom, posiadającym na Litwie majątki, pozostawiono 3 lata na ich likwidację. Obecnie podajemy bliższe szczegóły tej zmiany.

"Vyr.Žinios" Nr.437 z 8.II.1934 r. /VIII.1935/:Zmiana przepisów w sprawie sprzedaży i brania pod opiekę państwową ziem, należących do obywateli państw obcych, a niesprzedanych w czasie ustalonym przez § 5 ustawy o reformie rolnej:

§ 9.Przy sporządzaniu projektów należy przestrzegać następ-

pujące zasady: Ziemię uprawną rozbija się z uwzględnieniem warunków lokalnych na działki do 150 ha; na przedsiębiorstwa przemysłowe pozostawia się niezbędną ilość gruntów; lasy rozbija się na działki, nadające się do samodzielnej gospodarki leśnej o obszarze nieograniczonym. Ogłoszenia o przetargu zamieszcza się przynajmniej w dwóch rozpowszechnionych pismach trzykrotnie i rozsyła się urzędnikom powiatowym reformy rolnej i samorządom lokalnym w celu ich rozplakatowania w kancelarjach i w innych miejscach. Pierwsze ogłoszenie musi być zamieszczone nie później, niż na miesiąc przed przetargiem.

§ 14. Jeżeli cena początkowa majątku sprzedawanego nie przewyższa 3 tys.lt., w takim razie przetarg odbywa się w biurze w urzędzie powiatowego urzędnika reformy rolnej; przetarg majątków, ocenionych ponad 3 tys.lt., odbywa się w zarządzie reformy rolnej. Przetargi dokonywane są przez komisje przetargowe, w skład których wchodzą: powiatowy urzędnik reformy rolnej, jako prezes oraz dwaj członkowie komisji powiatowej reformy rolnej, w komisjach zaś w zarządzie reformy rolnej: prezes oraz dwaj członkowie, których wyznaczy minister Rolnictwa. O czasie i miejscu przetargu zawczasu powiadamia się Urząd Kontroli Państwa, gdy zaś przetarg odbywa się w urzędzie powiatowego urzędnika reformy rolnej, powiadamia się rewizora lokalnego Urzędu Kontroli Państwa.

§ 15. Na przetargach nabyć ziemię mogą wyłącznie obywatele Litwy rolnicy z warunkiem, iż nabyta ziemia wraz z ziemią przez nich posiadaną nie przekroczy 150 ha. Przedsiębiorstwa przemysłowe i lasy mogą także nabywać nie-rolnicy i nie-obywatele Litwy. Osoby biorące udział w przetargach winne przedłożyć komisji przetargowej odnośne zaświadczenia samorządów lokalnych i wpłacić 10% początkowej ceny przetargowej, jako zastaw.

§ 26. Jeśli majątek w czasie pierwszego przetargu nie zostanie sprzedany lub jeśli osoba, która majątek nabyła nie spłaci w ustalonym terminie reszty ustalonej ceny w czasie przetargu, w takim razie rozpisuje się drugie, trzecie i następne przetargi, aż dopóki majątek nie zostanie sprzedany. Następne przetargi odbywają się w trybie takim samym, jak i przetarg pierwszy, z tą różnicą,iż początkowa cena przetargowa zmniejszana jest, lecz nie więcej, niż o 25%.

§ 27. Jeśli dla sprzedania majątku rozpisywane są trzecie przetargi,w takim razie oprócz zmniejszenia początkowej ceny przetargowej,spłatę ceny sprzedażnej rozkłada się na przeciąg jednego roku, a to w trybie następującym: w ciągu miesiąca od chwili otrzymania powiadomienia o zatwierdzeniu przetargu nabywca winien wpłacić 40% ceny, pozostałe 50% nabywca spłaca w ciągu roku, licząc od dnia zatwierdzenia przetargu. Jeśli majątek sprzedawany jest w czasie czwartych, piątych lub dalszych przetargów, w takim razie cena sprzedażna opłacana jest w ciągu dwóch lat w trybie następującym: w ciągu miesiąca od dnia otrzymania powiadomienia o zatwierdzeniu przetargu nabywca wpłaca 30% ceny, w ciągu roku następnych 30% i w ciągu dwóch lat, rachując od dnia zatwierdzenia przetargu pozostałych 30%.

Zmiana powyższa nabiera mocy obowiązującej w dn.17 stycznia 1934 r. Podpisał minister Rolnictwa Aleksa.-

Przepisy wykonawcze do § 5 ustawy o reformie rolnej:

"Vyr.Žinios" Nr.486 z 28.VI.1935 r. 1/Zgodnia z trybem ustalonym przez niniejsze przepisy, likwidowane są majątki nieruchome obcokrajowców poza obrębem miast. Przepisy niniejsze nie dotyczą majątków nieruchomych obcokrajowców, które obcokrajowcy na mocy ustaw rosyjskich mogli posiadać na własność poza obrębem miast w drodze wyjątku oraz majątków, będących pod pieką M-stwa Rolnictwa.

2/Wiadomości dane o majątkach nieruchomych obcokrajowców zbierają powiatowi urzędnicy reformy rolnej przez naczelników powiatowych.

3/Powiatowy urzędnik reformy rolnej /žemes tvarkytojas/ po otrzymaniu od naczelnika powiatu wiadomości o majątkach nieruchomych obcokrajowców,podlegających likwidacji, powiadamia ich przez miejscowy samorząd lub policję o tem, iż swój majątek winni przekazać /odstąpić/ obywatelom Litwy. W ciągu 3-ch lat od dnia nabycia majątku może go odstąpić sam właściciel. Jeśli termin ten już upłynął lub też pozostało mniej, niż jeden rok, w takim razie sam właściciel może zlikwidować swój majątek w ciągu jednego roku od dnia otrzymania zawiadomienia.

4/Jeśli obcokrajowcy, których majątek ulega likwidacji, zamieszkują zagranicą lub też jeśli miejsce ich zamieszkania jest nieznane, w takim razie ustalone w § 3 zawiadomienie doręczane jest jego pełnomocnikowi lub też faktycznemu posiadaczowi majątku. Jeśli majątek należy do kilku osób, w takim razie w wypadku niemożności powiadomienia wszystkich właścicieli, powiadamia się faktycznych posiadaczy majątku. Jeśli majątek jest własnością nieletnich, w takim razie zawiadomienie składa się opiekunom ich majątku.

5/W wypadkach, gdy niemożliwe jest dostarczenie zawiadomienia obcokrajowcom, ich pełnomocnikom lub opiekunom ich majątków, ogłasza się o tem w "Vyr.Žinios".

6/W razie nieodstąpienia w należytym czasie majątku obywatelom Litwy, urzędnik reformy rolnej przejmuje majątek pod swój zarząd i przygotowuje sprawę sprzedaży majątku. Majątki cudzoziemców winne być sprzedawane w czasie przewidzianym § 5 ustawy o reformie rolnej o braniu pod opiękę państwową ziem niesprzedanych i według porządku ustalonego przepisami /"V.Ž." Nr.225 wiersz 1471, Nr.437 w.3048/ o sprzedaniu tych ziem.

7/Jeśli obcokrajowiec rządzi ziemią wraz z obywatelem Litwy, a w sądzie wszczęta została sprawa o podział majątku przed upływem terminu przewidzianego w art.3-cim, w takim razie przymusowa likwidacja majątku odraczana jest do czasu, dopóki nie zostanie zakończona sprawa w sądzie.

Podpisał minister Rolnictwa Aleksa.-

P r o j e k t u s t a w y o d r o g a c h w o d n y c h ."Rytas" Nr.180 /VIII.1935/:M-stwo Komunikacji opracowało projekt ustawy o korzystaniu z dróg wodnych. Projekt reguluje przewóz towarów i spław tratew. Projekt ustawy przekazany został Radzie Stanu.-

S p r a w a s z p i e g o w s k a .Prasa kowieńska /z 10.VIII. 1935/ donosi, iż u byłego kierownika wydz.paszportowego Kraju Kłajpedzkiego Perfota zostały znalezione dokumenty dotyczące rozmieszczenia wojsk litewskich. Perfot oskarżony został o szpiegostwo.-

M a j o r R e k l a i t i s z a m i a n o w a n y p.o. d o w ó d c y 3 p u ł k u k a w a l e r j i ."L.Žinios" Nr.180 /VIII. 1935/:Major Sztabu Generalnego Reklaitis z I oddziału Sztabu został zamianowany p.o. dowódcy 3 pułku kawalerji.-

1 0 - l e c i e o d d z i a ł u Z.W.W. w W i l j a m p o l u . "Rytas" Nr.180 /VIII.1935/: W dn.11 sierpnia oddział ZWW w Wiljampolu obchodzi 10-lecie swego powstania.-

Z e Z w i ą z k u P o p i e r a n i a S i ł Z b r o j n y c h. rasa kowieńska /z 14.VIII.1935/:Komisja dla spraw rejestracji towarzystw przy urzędzie kowieńskiego naczelnika powiatu zarejestrowała statut Związku Popierania Sił Zbrojnych kraju. Statut podpisany został przez płk.Gużasa, Diłbę, dr.Leimonasa i Goldberga.-

P r z y m u s z n a j o m o ś c i j ę z y k a l i t e w s k i e g o d l a k i e r o w n i k ó w p r z e d s i ę b i o r s t w p r y w a t n y c h .Prasa kowieńska /z 14.VIII.1935/:Wobec stwierdzenia przez inspektora pracy, że personel administracyjny przedsiębiorstw prywatnych w większości wypadków nie zna języka litewskiego, zamierzone jest zwrócenie się do rządu z prośbą o wyznaczenie terminu, w czasie którego kierownicy tych przedsiębiorstw musieliby pod groźbą usunięcia ze stanowisk nauczyć się języka litewskiego.-

K o ś c i e l n y ś l u b p r o f .V o l d e m a r a s a .Prasa kowieńska /z 14.VIII.1935/:Przebywający w areszcie uciańskim Augustyn Voldemaras zaślubił dotychczasową swą małżonkę według obrządku katolickiego. Dotąd małżonkowie żyli na podstawie ślubu cywilnego.-

VIII. Z ŻYCIA LITWINÓW I PRASY LITEWSKIEJ W WILNIE.

K r o n i k a .

B o j k o t w y b o r ó w d o S e j m u p r z e z L i t w i n ó w w i l e ń s k i c h ."Vil.Ryt." Nr.63 /VIII.1935/ wielkiemi czcionkami zamieszcza następ.wiadomość:"Dowiadujemy się, iż Tymcz. Komitet Lit. w Wilnie, mając na względzie, że polityczna sytuacja Litwinów w Wileńszczyźnie nie uległa zmianie, postanowił nie zmieniać swego dotychczasowego ustosunkowania się w sprawie wyborów do Sejmu polskiego i, jak dotychczas, nie brać udziału w wyborach".-